

Lakossági szemléletformálás

Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv és a települési csapadékvíz-gazdálkodás jelentősége

TOP-2.1.3-15-GMI –2016-00001 „Környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztés Rábapatona Községben”

Rábapatona Község Önkormányzata, az Európai Unió vissza nem térítendő támogatásával, 54.493.845 millió Ft összköltséggel, a településen csapadékvíz elvezetés fejlesztést rendezést valósít meg.

A beruházás illeszkedik, az Európai Unió tagországaiában 2000. december 22-én hatályba lépett, az EU új vízpolitikájával, a **Víz Keretirányelvvel** (2000/60/EK irányelv).

A Víz Keretirányelv **alapgondolata**: a víz az élet nélkülözhetetlen eleme, olyan természeti, társadalmi érték, amely korlátozottan áll rendelkezésünkre. Megóvása, állapotának javítása mindannyiunk feladata, ami közös erőfeszítéseket igényel.

A Víz Keretirányelv (VKI) fő célkitűzései:

- a vizes élőhelyek védelme,
- a fenntartható vízhasználat elősegítése,
- a vízminőség javítása,
- a felszíni alatti vizek védelme,
- az árvizek és aszályok hatásainak mérséklése.

A VKI célkitűzések megvalósításának eszköze a minden EU tagállam számára kötelezően előírt Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv (VGT) készítése, amit a tagállamoknak hatévente felül kell vizsgálnia.

A VGT egy, a vizek állapotát feltáró és a „jó állapot” elérését megalapozó olyan **stratégiai terv**, ami az adott ország területén kijelölt felszíni és felszín alatti víztestekre – azok állapotértékelése alapján-, szükség szerint intézkedéseket fogalmaz meg.

A vizek jó állapotának elérését és fenntartását célzó intézkedések megvalósítása, fejlesztési beruházásokkal, pályázatok útján, a lakosság aktív bevonásával hozhat valódi eredményt.

A VKI célok eléréséhez szükséges intézkedéseket Magyarországon első ízben az 1042/2012. (II.23.) számú Korm. határozattal kihirdetett első Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv (VGT1) foglalta össze.

A VGT1 felülvizsgálata 2015. decemberében zárult le. A felülvizsgált tervet (VGT2) Magyarország Kormánya az 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozatával fogadta el.

A VGT2 teljes dokumentációja és háttéranyagai mindenki számára elérhetők a www.vizeink.hu weboldalon.

A vizek jó állapotának eléréséhez és fenntartásához járul hozzá a Rábapatona településen megvalósításra kerülő, tárgyi TOP-2.1.3-16 beruházás is.

A beruházás kiemelt céljai:

- a település belterületi vízrendezésének megoldása, a csapadékvíz elvezető rendszer korszerűsítése,
- a település környezeti állapotának további javítása,

- a helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése,

mindezt összhangban a VKI, illetve az azon alapuló VGT célkitűzéseivel.

Előbbiekén túl, a VKI, VGT célok eléréséhez kiemelt jelentőségű a lakosság részéről a települési csapadékvíz-gazdálkodásra való tudatos törekvés is.

A csapadékvíz-gazdálkodás fogalma: **A település területére hulló csapadékvíz felhasználható és felhasználandó, megújuló természeti erőforrás.**

A csapadékvíz kiaknázása alapvetően két irányban lehetséges:

- hasznosítással, illetve
- a hasznosulás elősegítésével, a víz legalább időszakos visszatartásával a településen.

A követendő jó gyakorlatlehetőség szerint a „zöld” csapadékvíz infrastruktúra alkalmazása, aminek egyik lehetséges megoldása a *csekély beavatkozással járó fejlesztések megvalósítása*.

Ennek alaptípusai:

- a lefolyási útvonalak célszerű megváltoztatása,
- beszivárogtató létesítmények kialakítása,
- tározó létesítmények telepítése,
- szivárogtató létesítmények,
- csekély beavatkozást igénylő tájépítészeti megoldások.

Ugyanakkor a hagyományos, elvezetés orientált csapadékcatornázási gyakorlat „zöld” módszerekkel való kombinálása is már előremutató jó gyakorlatnak számít.

Tárgyi beruházás keretében a Sajókaza településen meglévő útburkolatok, járdák és azok lejtésviszonyai, valamint az egyéb közművek elhelyezkedése miatt a csapadékvizek gyűjtése és elvezetése nyílt árkok kialakításával tervezett.

A tervezett beruházás összességében hozzájárul a település területéről származó diffúz szennyezések csökkentéséhez, így közvetve az érintett felszíni és felszín alatti víztestek jó állapotának eléréséhez, illetve fenntartásához, mint alapvető VKI és VGT szerinti elváráshoz.

Egyebekben a település belterületi vízrendezésének teljes körű megoldásával a lefolyó víz rendezett, egyenletes módon kerülhet összegyűjtésre és elvezetésre, így csökkentve a település helyi vízkár veszélyeztetettségét. Az így kialakított csapadékvíz elvezető rendszer biztosítani tudja a felszínről lemosódó szennyezőanyagok koordinált, károkozás nélküli elvezetését is.

A helyi lakosság a csapadékvíz-gazdálkodás településen belüli megvalósításához az ingatlanok belterületén –tárgyi beruházással összhangban, többek között – az alábbiakkal járulhat hozzá:

- a természetes növénytakaró megőrzése,
- áteresztő burkolattal kialakított járdák,
- tetővíztároló tartály,
- tetővíz elszivárogtatására kialakított kavics/zúzottkő töltésű akna,
- a vízzáró felület nagyságának csökkentése stb.

Az önkormányzat összeállított egy kiadványt is, mely a lakosság tájékoztatását segíti a helyes csapadék víz elvezetési gyakorlatok kialakításában. A kiadvány letölthető itt:

Szemléletformálás összefoglaló

Rábapatonna Község Önkormányzata, sikeres pályázatot nyújtott be Csapadék- és belvíz elvezető csatornarendszer fejlesztése Rábapatonán címmel. Önkormányzatunk, mint a TOP-2.1.3-15-GM1-2016-00001 pályázat kedvezményezettje 54.493.845 Ft összegű támogatással valósította meg a komplex beruházást, a kivitelezés határideje: 2021. március 31.

A projekt keretén belül a belterület védelmét szolgáló vízelvezető hálózat fejlesztése, rekonstrukciója a csapadékgazdálkodás céljainak figyelembevételével a megvalósítandó cél. Amelyben fontos és kiemelt az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat megelőzés-, és kezelés előmozdítása érdekében belterületi csapadékvíz elvezetési és gazdálkodási rendszer kialakítása. A megvalósítás által a települési csapadék-és belvívbiztonság megteremtése és fokozása valósul meg. Csapadék és belvízelvezető csatornák, tározó valamint azok műtárgyainak fejlesztését és építését valósítottuk meg, valamint a megfelelő lakókörnyezet kialakítására törekszünk a munkálatok befejeztével. A fejlesztés rövidtávon elsősorban a kármegelőzésre, a személy és vagyonbiztonság megőrzésére és fokozására koncentrál a csapadék- és belvízelvezető csatornák, tározó, valamint műtárgyak fejlesztésével és építésével, de közép-hosszú távon előkészíti az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében egy korszerű belterületi csapadékvíz elvezetési és gazdálkodási rendszer kialakítását valósítjuk meg. A tervezett fejlesztés egyben a meglévő lakókörnyezet épített környezetére is pozitívan fog hatni, ugyanis a csatornák újraprofilozása, gyepesítése és helyreállítása és a tározó kialakítása javítja a településképet.

A projekt fizikai befejezését követően szemléletformálással segítettük a település lakóit, hogy a kiépített rendszert hosszú távon jó tudják használni. A rendezvénysorozat minden korosztályt érintett. 2020. tavaszán az óvodások vettek részt játékos kísérletezésen. feladat megoldáson, valamint a vízkörforgás témával kapcsolatban készítettek el rajzokat. Minden aktív óvodás szakirányú jutalomban részesült.

Az Általános iskolások rendhagyó földrajz órán vettek részt, ahol 2-3 fős csoportokban kísérleteket hajtottak végre, a vízkörforgás és élővizek megóvása témájában. A kísérletek mellett tesztlapokat töltöttek ki. A gyerekek aktív munkájukkal személyes élményt szereztek, a rendelkezésünkre álló víz használatával kapcsolatban. Az eseményről a szakos tanárok is pozitív visszajelzést gyűjtöttek be a gyerekektől.

A lakosság szóbeli tájékoztatást kapott -tekintettel a vírushelyzetre - a projekttel és a vízhasznosítás aktuális lehetőségeivel kapcsolatban, melyből megismerhetik azokat a módszereket, ahogy a portán belüli vízmelegtartással élni tudnak. A 2020. július 23. napján a Rábapatonai Polgármesteri Hivatalban megrendezett eseményen a polgármester köszöntője után, összefoglaló hangzott el a Széchenyi 2020 programról, valamint a megvalósult Csapadék- és belvív elvezető csatornarendszer fejlesztése Rábapatonán című projektről is. Ezt követően dr. Németh Balázs jegyző az önkormányzat és a lakosság kötelezettségeiről beszélt a témakörben. Dobos Szabolcs a projekt tervezője Rábapatonna sajátos vízjárásáról és belvízvédelmi tapasztalatairól, a tervek részleteiről és az elkészült vízművek fenntarthatóságáról is beszélt.

Ezt követően a lakosok kérdéseire válaszoltak a meghívottak, majd Molnár-Nagy Béla polgármester megköszönte mindenkinek a részvételt és bezárta a rendezvényt.

Rábapatonna, 2021. március 16.